

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 78/2023-25

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a sudcov Rastislava Kaššáka a Miloša Maďara (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 10 ods. 2 ústavného zákona č. 357/2004 Z. z. o ochrane verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov v znení neskorších predpisov o návrhu navrhovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], proti rozhodnutiu Výboru Národnej rady Slovenskej republiky pre nezlučiteľnosť funkcií č. VP/91/22/K zo 7. septembra 2022 takto

r o z h o d o l :

Rozhodnutie Výboru Národnej rady Slovenskej republiky pre nezlučiteľnosť funkcií č. VP/91/22/K zo 7. septembra 2022 **p o t v r d z u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Návrh navrhovateľa a skutkový stav veci

1. Navrhovateľ sa návrhom doručeným ústavnému súdu 26. januára 2023 domáha preskúmania rozhodnutia Výboru Národnej rady Slovenskej republiky pre nezlučiteľnosť funkcií (ďalej len „výbor“) č. VP/91/22/K zo 7. septembra 2022 vo veci ochrany verejného záujmu a zamedzenia rozporu záujmov (ďalej len „napadnuté rozhodnutie“). Žiada napadnuté rozhodnutie zrušiť.

2. Z návrhu a jej príloh, ako aj zo spisového materiálu výboru (VP/91/22/K) vyplýva, že uznesením výboru č. 1477 z 8. júna 2022 (ďalej len „uznesenie o začatí konania“) sa začalo proti verejnému funkcionárovi – navrhovateľovi, primátorovi mesta [REDACTED], konanie vo veci ochrany verejného záujmu a zamedzenia rozporu záujmov podľa čl. 9 ods. 2 písm. a) ústavného zákona č. 357/2004 Z. z. o ochrane verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov v znení neskorších predpisov (ďalej len „ústavný zákon“). Navrhovateľ sa k uzneseniu o začatí konania vyjadril listom z 25. júla 2022, v ktorom poukázal na to, že oznámenie verejného funkcionára podal prostredníctvom syna na pošte už 30. apríla 2022, avšak nedisponuje o tom dokladom, keďže zásielka nebola zaslaná doporučené. Uviedol, že lehota na podanie predmetného oznámenia je lehotou procesnou.

3. Vo veci navrhovateľa výbor rozhodol napadnutým rozhodnutím zo 7. septembra 2022 tak, že navrhovateľ tým, že nepodal oznámenie funkcií, zamestnaní, činností a majetkových pomerov

(ďalej len „oznámenie“) v lehote ustanovenej v ústavnom zákone, porušil povinnosť vyplývajúcu z čl. 7 ods. 1 ústavného zákona (oznámenie za rok 2021 mal podať do 30. apríla 2022, avšak podal ho 10. mája 2022), za čo mu výbor s poukazom na čl. 9 ods. 10 písm. a) v spojení s čl. 9 ods. 16 ústavného zákona uložil pokutu 3 680,58 eur.

II.

Argumentácia navrhovateľa

4. Proti napadnutému rozhodnutiu podal navrhovateľ tento návrh, v ktorom argumentuje, že v konaní vo veci ochrany verejného záujmu a zamedzenia rozporu záujmov musí byť bez akýchkoľvek pochybností preukázané, že verejný funkcionár nesplnil alebo porušil povinnosť alebo obmedzenie ustanovené ústavným zákonom alebo zákonom. Poukazuje na to, že po oboznámení sa so záznamom podateľne Kancelárie Národnej rady Slovenskej republiky zistil, že táto zapísala ako dátum poštovej pečiatky 10. máj 2022, hoci v evidencii došlej pošty je záznam o tom, že pečiatka podacej pošty na obálke, v ktorej bolo doručované oznámenie zaslané, je nečitateľná, teda bez možnosti určenia dátumu, kedy bola zásielka odoslaná na prepravu, resp. podaná. Táto skutočnosť nie je v napádanom rozhodnutí uvedená a svedčí o tom, že výbor si podľa názoru navrhovateľa určil dátum 10. máj 2022 ako rozhodný deň pre posúdenie zachovania lehoty na podanie oznámenia svojvoľne. Keďže aj na predmetné konanie výboru, ktorého výsledkom bolo vydanie napádaného rozhodnutia, sa vzťahujú základné princípy správneho, ale aj trestného konania, mal výbor v konaní spoľahlivo zistiť skutkový stav, čo však podľa názoru navrhovateľa neurobil, pretože nevedel jednoznačne určiť, kedy došlo k podaniu oznámenia, a teda či oznámenie bolo podané včas alebo nie. Mal uprednostniť aplikáciu zásady *in dubio pro reo*, resp. neprikročiť k udeleniu sankcie. Napadnuté rozhodnutie považuje za nezákonné.

III.

Vyjadrenie výboru a replika navrhovateľa

III.1. Vyjadrenie výboru:

5. Výbor sa prostredníctvom svojho predsedu vyjadril k argumentácii navrhovateľa podaním č. VP/91/22/K z 15. februára 2023. K námietke včasného splnenia povinnosti navrhovateľa podľa ústavného zákona uviedol, že z obálky zásielky navrhovateľa je zrejmé, že pečiatka s dátumom podania oznámenia na poštovú prepravu navrhovateľom je nečitateľná a nie je z nej zrejmé, v aký deň bola zásielka podaná na poštovú prepravu. Poukázal pritom na závery uznesenia ústavného súdu č. k. IV. ÚS 633/2013-12 z 10. októbra 2013, v zmysle ktorých spočíva dôkazné bremeno na preukázaní skutočnosti, že oznámenie podľa príslušných ustanovení ústavného zákona o ochrane verejného záujmu bolo podané riadne a včas na dotknutom verejnom funkcionárovi. Výbor je toho názoru, že k podaniu oznámenia nedošlo včas, pretože navrhovateľ nie je schopný preukázať, že predmetné oznámenie podal do 2. mája 2022 (vrátane tohto dňa). Výbor tiež poukázal na časť vyjadrenia navrhovateľa, ktorý uviedol, že „*nemá doklad o podaní, pretože osobne nepodával zásielku na pošte ale ju podával jeho syn, ktorý ju ale nepodal doporučene ako neskôr zistil. Jediný doklad kedy bola zásielka podaná je teda na obálke.*“. Pečiatka je však nečitateľná.

6. Výbor ďalej argumentoval, že za rozhodujúci pre vec navrhovateľa považuje deň, keď došlo k podaniu oznámenia, pretože v prípade podania zásielky aj v posledný deň lehoty ostane lehota

zachovaná, a verejní funkcionári tak splnia požiadavku včasnosti podania oznámenia podľa čl. 7 ods. 1 ústavného zákona. Keďže navrhovateľ podľa názoru výboru hodnoverne nepreukázal včasné splnenie povinnosti a včasnosť nevie preukázať ani v konaní pred ústavným súdom, v zmysle inštrukcií Slovenskej pošty, a. s., výbor musel zaznamenať jediný pravdepodobný deň podania oznámenia, t. j. 10. máj 2022, keďže list 2. triedy sa doručuje druhý pracovný deň po dni podania (referát podateľne Kancelárie Národnej rady Slovenskej republiky záznamom č. 7600-22 evidoval doručenie oznámenia navrhovateľa 12. mája 2022). Poukazuje na bod 2.1. písm. ff) a 10.3. Poštových podmienok, v nadväznosti na čo konštatuje, že nešlo o svojvoľné stanovenie lehoty podania oznámenia. Na splnenie povinnosti podľa ústavného zákona bolo potrebné, aby podanie bolo urobené najneskôr 2. mája 2022. Z pohľadu výboru je nepravdepodobné, že by pošta doručovala podanie až 10 dní, keďže v zmysle poštového poriadku zásielky doručuje do 2 dní, nemohol považovať zaslané oznámenie ako včasné. Výbor na záver sumarizoval, že konal a rozhodoval v danom konaní v súlade s predošlou judikatúrou ústavného súdu a v súlade s ochranou verejného záujmu a zamedzenia rozporu záujmov, pričom skutkový stav riadne prezistil. Navrhuje, aby ústavný súd potvrdil napadnuté rozhodnutie ako vecne správne.

III.2. Replika navrhovateľa:

7. Navrhovateľ v stanovenej lehote nevyužil možnosť zaujať stanovisko k vyjadreniu výboru z 15. februára 2023, ktoré mu bolo doručené 13. marca 2023.

IV.

Preskúmanie napadnutého rozhodnutia

8. Podstatou návrhu navrhovateľa je tvrdenie o nezákonnosti napadnutého uznesenia z dôvodu nedostatočne zisteného skutkového stavu. Výbor podľa názoru sťažovateľa nevedel jednoznačne určiť, kedy došlo k podaniu oznámenia, a teda či oznámenie bolo podané včas alebo nie. V nadväznosti na uvedené mal uprednostniť aplikáciu zásady *in dubio pro reo*, resp. neprikročiť k udeleniu sankcie.

9. Jednou z úloh ústavného súdu bolo posúdiť aj včasnosť podania návrhu navrhovateľa, ktorý bol ústavnému súdu doručený 26. januára 2023. Ústavný súd vlastnou činnosťou zistil, že v súvislosti s doručovaním napadnutého rozhodnutia navrhovateľovi disponuje výbor dvoma doručenkami. Jedna z nich obsahuje informáciu o nedoručení zásielky z dôvodu, že adresát si ju neprevzal v odbornej lehote a bude skartovaná do 30 dní (dátum uloženia zásielky: 5. decembra 2022, zistenie dôvodu nedoručenia: 23. decembra 2022), a druhá z nich obsahuje informáciu o doručení napadnutého rozhodnutia 27. decembra 2022 (dátum uloženia zásielky: 5. decembra 2022). Podľa čl. 10 ods. 2 ústavného zákona dotknutý verejný funkcionár môže podať návrh na preskúmanie rozhodnutia výboru na Ústavný súd Slovenskej republiky v lehote 30 dní odo dňa doručenia rozhodnutia podľa odseku 1, ktorým bola vyslovená strata verejnej funkcie, alebo do 30 dní odo dňa doručenia rozhodnutia podľa čl. 9 ods. 10, ktorým bolo rozhodnuté o pokute voči verejnému funkcionárovi. Vzhľadom na dátumy uloženia zásielky evidované na už uvedených doručenkách mal ústavný súd objektívne pochybnosti o zachovaní lehoty na podanie návrhu ústavnému súdu a mohol pristúpiť aj k jeho odmietnutiu ako oneskoreného pred prijatím návrhu na ďalšie konanie. Ani jednu z doručeníek však nerozporoval ani navrhovateľ, ale ani výbor. Zároveň je potrebné uviesť, že vyhotovením napadnutého rozhodnutia navrhovateľ disponoval, t. j. zásielka mu bola

doručená. Keďže doručenie zásielky je datované k 27. decembru 2022 a navrhovateľ doručil ústavnému súdu návrh 26. januára 2023, v rámci materiálnej ochrany práv sťažovateľa ústavný súd pristúpil k posúdeniu návrhu navrhovateľa tak, ako je uvedené v ďalších bodoch tohto uznesenia.

10. Ústavný súd v súvislosti s konaniami vo veci ochrany verejného záujmu a zamedzenia rozporu stabilne judikuje, že zmyslom a účelom ústavného zákona je zabezpečiť právny mechanizmus ochrany verejného záujmu pri výkone verejných funkcií spočívajúci v zamedzení vzniku rozporu osobných záujmov verejných funkcionárov s uvedeným verejným záujmom v súvislosti s výkonom svojej funkcie a predchádzať zneužívaniu verejnej funkcie, prípadne zneužívaniu postavenia s ňou spojeného na osobný prospech. Zmyslom konania vo veci ochrany verejného záujmu a zamedzenia rozporu záujmov je preveriť plnenie ústavného zákona (m. m. IV. ÚS 177/07, III. ÚS 141/2010, II. ÚS 188/2014).

11. Ústavný súd uvádza, že konanie vo veci ochrany verejného záujmu a zamedzenia rozporu záujmov je konaním *sui generis* upraveným ústavným zákonom, v rámci ktorého oprávnený orgán v konečnom dôsledku rozhoduje o právach, právom chránených záujmoch a povinnostiach verejných funkcionárov vyplývajúcich verejným funkcionárom predovšetkým z čl. 4 až čl. 8 ústavného zákona (m. m. III. ÚS 229/2017, II. ÚS 315/2018). V takomto konaní musí byť bez akýchkoľvek pochybností preukázané, že verejný funkcionár nesplnil alebo porušil povinnosť alebo obmedzenie ustanovené ústavným zákonom alebo zákonom (čl. 9 ods. 6 ústavného zákona).

12. Ústavný súd však tiež judikoval, že v konaní o preskúmanie rozhodnutia vo veci ochrany verejného záujmu a zamedzenia rozporu záujmov leží dôkazné bremeno primárne na dotknutom verejnom funkcionárovi (navrhovateľovi), ktorý k tomu, aby bol v konaní pred ústavným súdom úspešný, musí preukázať, že jeho konanie ako verejného funkcionára nebolo v rozpore s príslušnými ustanoveniami ústavného zákona o ochrane verejného záujmu, teda že povinnosti verejného funkcionára vyplývajúce z tohto ústavného zákona neporušil, a preto nebol dôvod na to, aby bol sankcionovaný napadnutým rozhodnutím, ktorého súčasťou je spravidla aj pokuta (m. m. II. ÚS 125/2016, II. ÚS 787/2016, III. ÚS 632/2017, II. ÚS 183/2021, II. ÚS 238/2021).

13. V tomto kontexte je nutné uviesť, že navrhovateľ žiadnym relevantným spôsobom napadnuté rozhodnutie v časti odôvodnenia o porušení jeho povinnosti vyplývajúcej z ústavného zákona nespochybnil. V samotnom návrhu adresovanom ústavnému súdu, ako ani vo vyjadrení k uzneseniu o začatí konania z 25. júla 2022 nepreukazoval, že by si dotknutú povinnosť podať včas oznámenie vyplývajúcu z ústavného zákona splnil riadne a včas. Práve naopak, uviedol, že dokladom o včasnom doručení oznámenia nedisponuje, keďže ho podával prostredníctvom syna, ktorý ho nepodal doporučené, a tak „*nedomyšlel možné následky svojho konania*“. Zároveň je potrebné zmieniť skutočnosť, že v uvedenom vyjadrení navrhovateľ datuje podanie oznámenia k 30. aprílu 2022, pričom v samotnom návrhu v konaní pred ústavným súdom už uvádza 2. máj 2022. Navrhovateľ na podporu svojich tvrdení k návrhu nepredkladal žiadny dôkaz, že by povinnosť verejného funkcionára vyplývajúcu z ústavného zákona neporušil, t. j. že oznámenie podal včas. V neposlednom rade dáva ústavný súd do pozornosti fakt, že navrhovateľ v stanovenej lehote nevyužil ani možnosť vyjadriť sa k tvrdeniam výboru prezentovaným v konaní o ústavnej sťažnosti.

14. Navrhovateľ argumentuje, že výbor určil dátum odoslania dotknutého oznámenia svojvoľne. Z napadnutého rozhodnutia vyplýva, že za rozhodný deň, keď navrhovateľ podal oznámenie na poštovú prepravu, považoval výbor 10. máj 2022. Vychádzal pritom zo skutočnosti, ktorú

si overil prostredníctvom podateľne Kancelárie Národnej rady Slovenskej republiky, ktorá eviduje doručenie oznámenia navrhovateľa k 12. máju 2022. Predmetná skutočnosť vyplýva aj zo samotného spisového materiálu, ktorý výbor predložil ústavnému súdu. Zároveň konštatoval, že zo strany navrhovateľa nedošlo k uneseniu dôkazného bremena vo veci riadneho a včasného podania oznámenia, pričom opak tohto tvrdenia navrhovateľ nevie hodnoverne preukázať, keďže dôkazom o jeho včasnom zaslaní ani nedisponuje. Berúc do úvahy tvrdenia, ktoré výbor prezentoval vo vyjadrení k návrhu navrhovateľa (bod 5 a 6 tohto uznesenia), ako aj závery ústavného súdu prezentované v konaní vedenom pod sp. zn. IV. ÚS 633/2013, nemožno mať k napadnutému rozhodnutiu výhrady v tom zmysle, že by výbor postupoval svojvoľne, keď dospel k záveru o nepreukázaní včasného doručenia oznámenia navrhovateľa. Je potrebné dodať, že navrhovateľ ani v konaní pred ústavným súdom neuplatnil také argumenty či nepoukázal na také dôkazy, ktoré by preukazovali opak. Ústavný súd dopĺňa, že navrhovateľ nespochybňoval svoju povinnosť podať oznámenie. Spochybňoval postup výboru, ktorý neprisvedčil jeho námietke včasného podania oznámenia, ktorú relevantne nepodložil. V kontexte všetkých okolností veci navrhovateľa sa ústavný súd nestotožnil s jeho argumentáciou o svojvoľnom postupe výboru.

15. Z ustanovení (§ 234 a nasl.) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) vyplýva, že v konaní o preskúmanie rozhodnutia vo veci ochrany verejného záujmu a zamedzenia rozporu záujmov je v právomoci ústavného súdu preskúmať, či je rozhodnutie orgánu konajúceho vo veci ochrany verejného záujmu z ústavného hľadiska udržateľné a akceptovateľné. S poukazom na skutočnosti uvedené najmä v bode 12 až 14 tohto uznesenia ústavný súd rezumuje, že po preskúmaní napadnutého rozhodnutia výboru a súvisiacej spisovej dokumentácie, ktorú si od výboru vyžiadal, dospel k záveru o nedôvodnosti námietok navrhovateľa.

16. Vzhľadom na všetky dosiaľ uvedené skutočnosti ústavný súd v súlade s § 239 ods. 1 zákona o ústavnom súde napadnuté rozhodnutie výboru potvrdil.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Bratislave (detašované pracovisko) 23. marca 2023

Jana Baricová
predsedníčka senátu